

ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΓΛΥΠΤΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΡΑΤΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

ΕΛΛΑΔΑ
ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ
ΣΤΟ ΜΟΝΑΧΟ

01

Άποψη μίας από τις αίθουσες της Γλυπτοθήκης. Ξεχωρίζουν ο μεγάλος αριθμός και η ποικιλία των αρχαίων ελληνικών και ρωμαϊκών γλυπτών. Τοποθετημένα ελεύθερα στον χώρο, δίνουν στον επισκέπτη τη δυνατότητα να έχει σφαιρική εποπτεία.

Η Γλυπτοθήκη, το μοναδικό μουσείο στον κόσμο αφιερωμένο στην αρχαία γλυπτική, και η Κρατική Συλλογή Αρχαιοτήτων, με τα εξαιρετικά έργα μικροτεχνίας, καταλαμβάνουν τις δύο πλευρές της Königsplatz στο Μόναχο. Η «Πλατεία του Βασιλιά» συνδέει άρρηκτα τα δύο μουσεία με τη μορφή του Λουδοβίκου Α΄. Το πάθος του βασιλιά της Βαυαρίας για την αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή τέχνη προίκισε τα μουσεία με σπάνιες συλλογές που είχε καταρτίσει με δικά του έξοδα.

02

03

Η ΓΛΥΠΤΟΘΗΚΗ ΜΟΝΑΧΟΥ ΚΑΙ Η ΚΡΑΤΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΜΟΝΑΧΟΥ, τα δύο μουσεία στην πλατεία Königsplatz της πόλης, φιλοξενούν ένα από τα πληρέστερα και σημαντικότερα σύνολα έργων τέχνης της ελληνικής και ρωμαϊκής αρχαιότητας.

Γλυπτοθήκη Μονάχου

Πρόκειται για το παλαιότερο δημόσιο μουσείο της πόλης και το μοναδικό μουσείο στον κόσμο που είναι αποκλειστικά αφιερωμένο στην αρχαία γλυπτική.

Η Γλυπτοθήκη κατασκευάστηκε μεταξύ των ετών 1816 και 1830 από τον αρχιτέκτονα της αυλής του Λουβδίκου Α', Leo von Klenze. Η μπροστινή της όψη μιμείται τις προσόψεις αρχαίων ελληνικών ναών, ενώ το εσωτερικό της με τις θολωτές οροφές θυμίζει ρωμαϊκά λουτρά. Γύρω από ένα μεγάλο τετράγωνο αίθριο χωροθετήθηκαν 14 αίθουσες, κάθε μία από τις οποίες είναι αφιερωμένη σε μία χρονική περίοδο. Τα εκθέματα ήταν τοποθετημένα περιμετρικά των αιθουσών και τα επισκίαζε η αρχιτεκτονική. Στόχος του Klenze δεν ήταν η ανάδειξη των γλυπτών, αλλά η δημιουργία ενός κλασικιστικού συνολικού έργου τέχνης.

Όταν κατασκευάστηκαν, οι αίθουσες είχαν χρωματιστά μαρμαρίνα δάπεδα, τοίχους και τόξα διακοσμημένα με χρωματιστή μαρμαροκονία, ενώ από τα ημικυκλικά παράθυρα που βρίσκονταν ψηλά στους τοίχους προς το αίθριο περνούσε αχνό το φως της ημέρας.

Για περισσότερα από 100 χρόνια το μουσείο διατήρησε τη μεγαλοπρέπεια και την αίγλη του. Όταν ξέσπασε ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος έκλεισε και οι συλλογές του μεταφέρθηκαν σε μοναστήρια. Το καλοκαίρι του 1944 η Γλυπτοθήκη επλήγη από τους βομβαρδισμούς. Επειδή στα χρόνια που ακολούθησαν δεν κατασκευάστηκε μια, έστω προσωρινή, στέγη, ο διάκοσμος από μαρμαροκονία υπέστη ανεπανόρθωτη ζημιά.

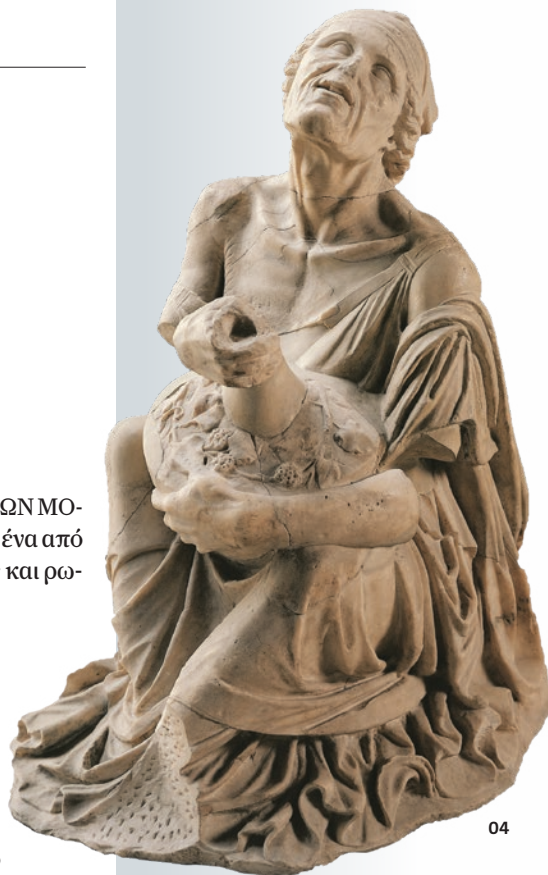
Όταν ξεκίνησε η ανακατασκευή της Γλυπτοθήκης, τη δεκαετία του 1960, εφαρμόστηκε μια ιδέα που ο Martin von Wagner είχε διατυπώσει ήδη από την εποχή της κατασκευής της. Σύμφωνα με αυτήν, οι τοίχοι θα ήταν στο χρώμα της άμμου, τα δάπεδα μονόχρωμα, τα βάθρα απέρριπτα και τα παράθυρα μεγάλα. Τα γλυπτά θα μετακινούνταν προς το κέντρο κάθε αίθουσας.

Η Γλυπτοθήκη άνοιξε και πάλι για το κοινό το 1972.

Η ΕΛΛΗΝΟΡΩΜΑΪΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ

Η επιβλητική αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή συλλογή της Γλυπτοθήκης θεωρείται ως μία από τις πλουσιότερες συλλογές αρχαίας γλυπτικής παγκοσμίως. Περιλαμβάνει γλυπτά διαφόρων ιστορικών περιόδων, από τον 6ο αιώνα π.Χ. έως τον 6ο αιώνα μ.Χ.

Από τα εκθέματα της Γλυπτοθήκης μικρός αριθμός ανήκε αρχικά σε μέλη του Οίκου των Wittelsbach. Το σημαντικότερο από αυτά είναι η γνωστή ως «μεθυσμένη γριά», ρωμαϊκό αντίγραφο πρωτότυπου ελληνιστικού έργου (περ. 200 π.Χ.).

04

02

Το κτήριο που στεγάζει την Κρατική Συλλογή Αρχαιοτήτων του Μονάχου.

03

Η Γλυπτοθήκη Μονάχου.

04

«Μεθυσμένη γριά». Μαρμαρίνο ρωμαϊκό αντίγραφο. Χρονολογείται περίπου στο 200 π.Χ. Έχει ύψος 0,92 μ. Πιθανώς συνδέεται με τον κύκλο της Αλεξάνδρειας και τις γιορτές της. Η ηλικιωμένη γυναίκα μορφή εικονίζεται καθιστή να κρατά στα χέρια της λάγνο με κρασί. Φοράει χιτώνα στερεωμένο με πόρπες. Ανήκει σε μια κατηγορία έργων που απομακρύνονται πλέον από τον ιδεαλισμό της Κλασικής περιόδου και επιδιώκουν να δώσουν έμφαση στον ρεαλισμό, στην ατομικότητα, στη μεταβλητότητα του κόσμου και τη μοναδικότητα του ανθρώπου. Εντυπωσιάζει με τα χαρακτηριστικά της ηλικίας, που διαγράφονται ξεκάθαρα στο πρόσωπο και το σώμα της, όπως και με το κενό βλέμμα της.

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΜΟΝΑΧΟ

05

06

07

05

Τα γλυπτά του ανατολικού αετώματος του ναού της Αφαίας στην Αίγινα, π. 490 π.Χ. Αποκαλύφθηκαν το 1811 από ομάδα Γερμανών και Άγγλων ερευνητών. Το επόμενο έτος ο Martin von Wagner τα αγόρασε σε δημοπρασία, για λογαριασμό του Βαυαρού πρίγκιπα Λουδοβίκου Α΄. Στη Γλυπτοθήκη του Μονάχου εκτίθενται από το 1827. Είναι κατασκευασμένα από παριανό μάρμαρο. Εικονίζουν σκηνές από τους δύο τρωικούς πολέμους. Στη δυτική πλευρά απεικονίζεται ο Τρωικός πόλεμος που γνωρίζουμε από την *Ιλιάδα* ενώ στην ανατολική ένας άλλος πόλεμος για την Τροία ο οποίος, λέει ο μύθος, έγινε σε προγενέστερη εποχή. Ο γλυπτός διάκοσμος του ναού της Αφαίας συμπίπτει ακριβώς με το όριο ανάμεσα σε δύο σημαντικές περιόδους της αρχαίας ελληνικής τέχνης. Το δυτικό αέτωμα είναι ύστερο αρχαϊκό, ενώ το ανατολικό είναι πρώιμο κλασικό. Αυτή η ριζοσπαστική στροφή μιας εποχής στην ιστορία της αρχαίας τέχνης πουθενά αλλού δεν τεκμηριώνεται τόσο καθαρά όσο εδώ. Και αυτό κατατάσσει τα γλυπτά στα σπουδαιότερα σωζόμενα μνημεία της αρχαίας ελληνικής τέχνης. Ειδικότερα, στο ανατολικό αέτωμα ιστορείται η πρώτη εκστρατεία κατά της Τροίας, την οποία επιχείρησε ο Ηρακλής όταν ο βασιλιάς Λαομέδοντας αρνήθηκε στον ήρωα την αμοιβή που του είχε υποσχεθεί. Το συγκεκριμένο αέτωμα αντικατέστησε ένα παλαιότερο, τα γλυπτά του οποίου τοποθετήθηκαν σε βάση κοντά στην ανατολική πλευρά του ναού. Τεχνοτροπικά εμπεριέχει πολλά νεωτεριστικά στοιχεία και συντελεί στη διαμόρφωση και αποκρυστάλλωση του αυστηρού ρυθμού.

06

Πληγωμένος πολεμιστής από την αριστερή γωνία του ανατολικού αετώματος του ναού της Αφαίας, π. 490 π.Χ. Εικονίζεται σε ηρωική γυμνότητα, φέροντας μόνο κράνος και ασπίδα. Η οπή στο στήθος δηλώνει τον τραυματισμό του. Έχει πέσει πλέον στο έδαφος, ενώ από το αριστερό του χέρι γλιστρά το όχανο της ασπίδας.

07

Ο Ηρακλής από το ανατολικό αέτωμα του ναού της Αφαίας, π. 490 π.Χ. Ο ήρωας εικονίζεται γονατιστός, φορώντας κοντό χιτώνα, θώρακα και τη λεοντοκεφαλή εν είδει κράνους, τη στιγμή που τοξεύει τον Τρώα αντίπαλό του.

08

Η Μέδουσα του Ροντανίνι. Μαρμάρινο αντίγραφο του γοργονείου στην ασπίδα της Αθηνάς, πιθανότατα από το χρυσελεφάντινο άγαλμα του Φειδία (π. 438 π.Χ.). Η κεφαλή της Μέδουσας, με την άτακτη κόμη και τα φίδια, απομακρύνεται από την αγριότητα και τον φόβο που προκαλούσαν οι αρχαϊκές απεικονίσεις της. Αντίθετα, στο πλαίσιο του κλασικού κάλλους, τονίζεται η θανάσιμη ομορφιά της.

09

Ο Κούρος της Τενέας, από παριανό μάρμαρο (π. 560 π.Χ.). Αποκαλύφθηκε στην περιοχή της αρχαίας Τενέας, κοντά στην Κόρινθο. Ήταν τοποθετημένος ως σήμα σε τάφο. Αν και μικρότερο από το φυσικό μέγεθος, το άγαλμα έχει μνημειακό χαρακτήρα, εντύπωση που κυρίως οφείλεται στη δυνατή ένταση του σώματος. Οι ανατομικές λεπτομέρειες αποδίδονται με μεγάλη ακρίβεια και είναι εν μέρει ρεαλιστικές και εν μέρει στυλιζαρισμένες, αφού για τους αρχαίους Έλληνες το σημαντικό ήταν μια ιδανική —όχι μια φυσιοκρατική— απεικόνιση του ανθρώπου.

10

Ο Φαύνος του Μπαρμπερίνι. Μαρμάρινο ρωμαϊκό αντίγραφο (π. 220 π.Χ.). Βρέθηκε στη Ρώμη το 1624 και αποκτήθηκε από τον Λουδοβίκο Α΄ από τη Συλλογή Μπαρμπερίνι. Η ακολουθία του θεού Διονύσου υπήρξε ένα από τα πλέον αγαπητά θέματα της ελληνιστικής τέχνης, με σκηνές κυρίως από την καθημερινή ζωή είτε στην ύπαιθρο είτε στις πόλεις. Ένα από τα γνωστότερα έργα της συγκεκριμένης κατηγορίας θεωρείται και ο Φαύνος του Μπαρμπερίνι. Η μορφή παριστάνεται αναπαυόμενη σε βράχο, καλυμμένο με δορά νάνθηρα. Στηρίζει το κεφάλι στο αριστερό, λυγισμένο χέρι του. Έχει βυθιστεί σε ύπνο, πιθανώς ύστερα από οίνοποσία. Η ταυτότητά του αποκαλύπτεται από τα μυτερά αυτιά και την ουρά αλόγου. Ο Σάτυρος απεικονίζεται εύρωστος, με έντονη διάπλαση των μυών, άτακτη κόμη και σε άσεμνη στάση. Πρόκειται για μοναδικό έργο, το οποίο δημιούργησε διχογνωμίες σχετικά με την προέλευσή του, κατά πόσον δηλαδή ανήκε σε αττικό ή σε περγαμνικό εργαστήριο, αλλά και ως προς το εάν είναι ελληνιστικό πρωτότυπο ή ρωμαϊκό αντίγραφο. Οπωσδήποτε όμως, κατατάσσεται στα αριστουργήματα της ελληνιστικής γλυπτικής.

Η πλειονότητα των ελληνικών και ρωμαϊκών μαρμαρίνων εκθεμάτων της Γλυπτοθήκης αποκτήθηκαν από τον Λουδοβίκο Α΄ ο οποίος σε ένα ταξίδι του στην Ιταλία το 1804–1805 μαγεύτηκε από την αρχαία τέχνη. Από τότε που ήταν ακόμη διάδοχος του θρόνου είχε δημιουργήσει μια εντυπωσιακή συλλογή αρχαιοτήτων, εξαιρετικής καλλιτεχνικής αξίας, για τις οποίες —όπως ακριβώς συνέβη και με το κτήριο της Γλυπτοθήκης— δαπανούσε δικά του χρήματα. Ορισμένα σημαντικά έργα προστέθηκαν αργότερα, την περίοδο που διετέλεσε Βασιλιάς της Βαυαρίας (1825–1848), ενώ μεμονωμένες αγορές έργων πραγματοποιήσε στη διάρκεια των επόμενων 20 χρόνων μέχρι τον θάνατό του. Από το 1868 έως σήμερα η Γλυπτοθήκη εξακολουθεί να εμπλουτίζει τις συλλογές της.

Από τα γλυπτά της ελληνορωμαϊκής συλλογής ξεχωρίζουν ο Κούρος του Μονάχου, ο Κούρος της Τενέας και τα εναέτια γλυπτά του ναού της Αφαιάς στην Αίγινα, που ανήκουν στην Αρχαϊκή περίοδο.

Όσον αφορά τα γλυπτά της Κλασικής περιόδου θα πρέπει να αναφερθούν οι προτομές του Ομήρου και του Πλάτωνα, η Αφροδίτη της Κνίδου, ο Διομήδης με Παλλάδιο, η Μέδουσα του Ροντανίνι, η ταφική στήλη της Μνησαρέτης, το άγαλμα της Ειρήνης και του Πλούτου, κ.ά.

Από την Ελληνιστική περίοδο, το γνωστότερο γλυπτό είναι ο Φαύνος του Μπαρμπερίνι. Η Ρωμαϊκή περίοδος εκπροσωπείται από σειρά προτομών όπως εκείνες του Νέρωνα, του Σεπτίμου Σεβήρου και της συζύγου του, Ιουλίας Δόμνας, του Σύλλα, του Μάρκου Αυρήλιου. Ανάμεσά τους η γνωστότερη είναι η προτομή του Αυτοκράτορα Οκταβιανού Αυγούστου.

Κρατική Συλλογή Αρχαιοτήτων του Μονάχου

Η Κρατική Συλλογή Αρχαιοτήτων του Μονάχου στεγάζεται από το 1967 σε κτήριο που κατασκευάστηκε από τον Georg Friedrich Ziebland στη νότια πλευρά της Königsplatz μεταξύ των ετών 1838 και 1848 — περίοδο κατά την οποία ανεγέρθηκαν το αββαείο και η βασιλική του Αγ. Βονιφατίου στις άλλες δύο πλευρές της πλατείας. Το κτήριο στέκεται επιβλητικό, σε ψηλότερο επίπεδο από την πλατεία, χάρη στο υψηλό κρηπίδωμά του, την πλατιά πρόσοψη, τα πολλά σκαλοπάτια και τους κορινθιακούς κίονες. Στο κέντρο της πρόσοψης δεσπόζει άγαλμα της Βαυαρίας ως ανανεώτριας και προστάτιδας των Τεχνών.

Η ΕΛΛΗΝΟΡΩΜΑΪΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ

Έργα τέχνης και καθημερινά αντικείμενα της αρχαιότητας, κατασκευασμένα από ποικίλα υλικά, όπως πηλός, μέταλλο και λίθος, προτρέπουν τους επισκέπτες να γνωρίσουν σε βάθος τον κόσμο των αρχαίων Ελλήνων, των Ετρούσκων και των Ρωμαίων. Τα εκθέματα καλύπτουν ένα ευρύ χρονολογικό φάσμα από την Κυκλαδική περίοδο (3η χιλιετία π.Χ.) έως και την Ύστερη Αρχαιότητα (5ος αι. μ.Χ.).

Τα πρώτα αποκτήματα του μουσείου προέρχονται από την ιδιαίτερη συλλογή του Δούκα Άλμπρεχτ Ε΄ της Βαυαρίας. Ο οίκος των Wittelsbach διέυρυνε τη συλλογή του μουσείου, στο πέρασμα των αιώνων. Τέλος, ο Βαυαρός βασιλιάς Λουδοβίκος Α΄ ήταν εκείνος που συγκρότησε μια σπουδαία συλλογή από σπάνιες αρχαιότητες με προέλευση την Ιταλία. Ενώ τα αρχαία ελληνικά και ρωμαϊκά γλυπτά εκτέθηκαν στη Γλυπτοθήκη, τα άλλα αντικείμενα της συλλογής, όπως τα αγγεία, τα χάλκινα και τα κοσμήματα, μοιράστηκαν σε διαφορετικούς χώρους. Η εικονιστική κεραμική τοποθετήθηκε στην Παλαιά Πινακοθήκη, καθώς ο Λουδοβίκος Α΄ τη θεωρούσε τμήμα της ευρωπαϊκής ζωγραφικής, ενώ από το 1872 τα υπόλοιπα έργα τέχνης φιλοξενήθηκαν στη Νέα Πινακοθήκη. Μόλις στην περίοδο του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, οι συλλογές συνδυάστηκαν, ενώθηκαν και δημιούργησαν στην Παλαιά Πινακοθήκη το Βασιλικό Μουσείο Αρχαίας Μικροτεχνίας το οποίο, εν συνεχεία, μετονομάστηκε σε Μουσείο Αρχαίας Μικροτεχνίας.

Σημαντικές προσθήκες στην ήδη υπάρχουσα συλλογή πραγματοποιήθηκαν κατά τον 20ό αιώνα. Ενσωματώθηκαν η εξαιρετική συλλογή αρχαίας κεραμι-

08

09

10

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΜΟΝΑΧΟ

11

12

13

14

15

11
«Η Πεντάμορφη» (πρώιμος 3ος αι. π.Χ.). Είναι ένα από τα καλύτερα διατηρημένα πήλινα ειδώλια στον κόσμο. Ήρθε στο φως σε περιοχή κοντά στην Αθήνα. Σώζει τα αρχικά του χρώματα. Τα καστανά μαλλιά είναι μαζεμένα στο πίσω μέρος του κεφαλιού. Φοράει χειριρίδιο χιτώνα κάτω από αραχνούφαντο μανδύα. Ο μανδύας, σε απαλό κίτρινο χρώμα και με φαρδιά μπλε μπορντούρα, αφήνει να φαίνονται τα λευκά χέρια. Παρόμοια πήλινα ειδώλια έχουν βρεθεί κατά κόρον σε αρχαιοελληνικούς τάφους. Δεν είναι όμως σαφές τι σκοπό εξυπηρετούσαν. Ήταν αγαπημένα προσωπικά αντικείμενα της νεκρής ή δώρα από τους πενθούντες;

12
Εσωτερικό ερυθρόμορφης αττικής κύλικας. Χρονολογείται στο 470 π.Χ. και αποδίδεται στον αγγειογράφο Δούρι. Απεικονίζεται ο Ηρακλής καθήμενος, με τη χαρακτηριστική λεοντή, το ρόπαλο στο πλάι του και κρατώντας προτεταμένη κύλικα. Ανέναντί του όρθια η θεά Αθηνά προσφέρει στον προστατευόμενο της κρασί από υδρία. Ο ήρωας, με τη βοήθεια της θεάς, έχει μόλις ολοκληρώσει τους άθλους που του όρισε ο Ευρυσθέας, και πλέον ξεκουράζεται.

13
«Η θεά της ομορφιάς και του έρωτα». Χάλκινο αγαλμάτιο, περίπου 24 εκ. Προέρχεται από τη Βέροια. Χρονολογείται γύρω στο 100 π.Χ. και θεωρείται ως ένα από τα αριστουργήματα της ελληνιστικής τέχνης. Απεικονίζει νεαρή γυναίκα, η οποία μόλις βγήκε από το μπάνιο της και δεν έχει ακόμη ντυθεί. Η κόμη της καλύπτεται από ένα είδος σκούφου. Αρχικά, στήριζε το

αριστερό της χέρι, το οποίο δεν σώζεται, επάνω σε έναν κίονα και κοιταζόταν σε έναν καθρέφτη, που κρατούσε με το αντίστοιχο δεξί της χέρι. Η καμπύλη του σώματός της συντελεί ώστε να θαυμάζει κάποιος το έργο από όλες τις πλευρές. Πιθανώς, παριστάνει τη θεά Αφροδίτη ή την προσωποποίηση της έννοιας της ομορφιάς. Τα μάτια και οι λεπτομέρειες του σκούφου ήταν ένθετες από ασημί και δημιουργούσαν μία μοναδική αντίθεση με τη χάλκινη επιφάνεια. Το γλυπτό εντυπωσιάζει με τη χάρη, την κομψότητα της μορφής και την ποιότητα της τέχνης.

14
Μελαμβαφής οξυπύθμενος αμφορέας. Ένα από τα αγγεία της έκθεσης με τίτλο «Black is Beautiful. Greek Black Gloss Pottery», η οποία φιλοξενήθηκε στην Κρατική Συλλογή Αρχαιοτήτων του Μονάχου έως και τον Ιανουάριο του 2020 και επικεντρώθηκε σε απλά μελαμβαφή αγγεία τόσο της κυρίως Ελλάδος όσο και των αποικιών, με στόχο να καταδείξει την υψηλής ποιότητας τέχνη τους.

15
Προσωπογραφία άντρα ή «πορτρέτο Φαγιούμ» (περ. 140 μ.Χ.). Αποκαλύφθηκε το έτος 1892 στην όαση Φαγιούμ της Αιγύπτου κατά τη διάρκεια ανασκαφών. Θεωρείται ένα από τα ωραιότερα και πιο καλοδιατηρημένα νεκρικά προσωπεία μούμιας που έχουν βρεθεί. Απεικονίζεται άντρας ανώτερης κοινωνικής τάξης της αυτοκρατορικής Αιγύπτου. Ο χιτώνας του φέρει πορφυρές ταινίες, χαρακτηριστικό της ρωμαϊκής συγκλητικής αριστοκρατίας και ενδεικτικό της τάξης του.

16

Αττική μελανόμορφη κύλικα, τύπου Α. Χρονολογείται περίπου στο 540–535 π.Χ. Αποδίδεται στον αγγειογράφο και αγγειοπλάστη Εξηκία. Θεωρείται ένα από τα γνωστότερα αρχαία ελληνικά αγγεία, ιδίως για την παράσταση του εσωτερικού της. Πιο συγκεκριμένα, επάνω σε έντονο κοραλί χρώμα, καταλαμβάνοντας ολόκληρη την εσωτερική επιφάνεια, εικονίζεται ο θεός Διόνυσος, ανακλιμένος, μέσα σε πολεμικό πλοίο. Δίπλα στο κατάρτι, φύονται δύο κληματαριές, ενώ γύρω από το πλοίο κολυμπούν επτά δελφίνια. Πρόκειται, πιθανώς, για ένα γνωστό επεισόδιο από τη ζωή του θεού, την αιχμαλωσία του από Τυρρηνούς πειρατές, κατά την οποία ο Διόνυσος μεταμόρφωσε το κατάρτι του πλοίου σε κληματαριά και εκείνοι έντρομοι πήδηξαν στη θάλασσα και μεταμορφώθηκαν σε δελφίνια. Οι εξωτερικές επιφάνειες του σώματος του αγγείου κοσμούνται, κατά τον κανόνα, από δύο αποτροπαϊκούς οφθαλμούς. Επιπρόσθετα, στον χώρο κάθε λαβής απεικονίζονται δύο ομάδες από τρεις πάνοπλους πολεμιστές που συγκρούονται επάνω από το νεκρό σώμα πολεμιστή, τα όπλα του οποίου έχουν ήδη διαρπαγεί. Παράλληλα, καταβάλλεται προσπάθεια να μεταφερθεί και το νεκρό σώμα προς το μέρος της μίας ομάδας. Η συγκεκριμένη παράσταση θυμίζει τις γνωστές, από την *Ιλιάδα*, συγκρούσεις γύρω από το νεκρό σώμα του Πατρόκλου ή του Αχιλλέα. Το αγγείο εντυπωσιάζει με την πολυχρωμία, την καλή ποιότητα του σχεδίου και τις συνθέσεις του.

* Πηγή εικόνων: State Collection of Antiquities and Glyptothek Munich, φωτ.: Renate Kühling.

κής του αρχαιολόγου Paul Arndt και η ασύγκριτη συλλογή χάλκινων αντικειμένων και κοσμημάτων που κληροδότησε ο τραπεζίτης James Loeb. Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου τμήματα των συλλογών που είχαν μεταφερθεί στη Νέα Πινακοθήκη καταστράφηκαν λόγω των βομβαρδισμών. Λίγο πριν ανοίξει και πάλι το μουσείο, το 1967, εμπλουτίστηκε με την ιδιωτική συλλογή του διπλωμάτη Hans von Schoen. Την τελευταία σημαντική προσθήκη στο μουσείο αποτελεί η συλλογή του Helmut Hansmann από πολύτιμους λίθους, που ξεπερνούν τους 700, και από δακτυλιόλιθους.

Ειδικότερα, στις συλλογές της Κρατικής Συλλογής Αρχαιοτήτων του Μονάχου περιλαμβάνονται κυρίως αντικείμενα μικροτεχνίας όπως: κεραμική, πηλίνα ή χάλκινα αγαλματίδια, επιγραφές και κείμενα χαραγμένα σε λίθο, χάλκινα εργαλεία και μικρά αντικείμενα από πηλό και μπρούντζο. Η συλλογή του μουσείου συμπληρώνεται με μια μεγάλη ποικιλία γυάλινων αντικειμένων και με μοναδικά ελληνικά, ετρουσκικά και ρωμαϊκά κοσμήματα από χρυσό, ασήμι και πολύτιμους λίθους, τα οποία εντυπωσιάζουν με τη φινέτσα, τις λεπτομέρειες και την υψηλή αισθητική τους.

Ιδιαίτερη αναφορά οφείλουμε να κάνουμε στα αγγεία. Στη συλλογή, μια από τις σημαντικότερες του κόσμου, αντιπροσωπεύονται εξαιρετικοί ζωγράφοι όπως ο Άμασις, ο Εξηκίας, ο Ανδοκίδης, ο Φιντίας, ο Ευφρόνιος, ο «ζωγράφος του Βερολίνου», ο «ζωγράφος της Πενθεσίλειας», ο Δούρις, ο Βρύγος, ο Λυδός και πολλοί άλλοι.

Το 1971 ιδρύθηκε ο «Σύλλογος Φίλων και Ευεργετών», ο οποίος προσφέρει υλική και άυλη υποστήριξη στη Γλυπτοθήκη και την Κρατική Συλλογή Αρχαιοτήτων στις μουσειακές δραστηριότητές τους.